

CZU 343.9:343.224.1

DOI 10.5281/zenodo.5796548

CĂILE ȘI MECANISMELE INIȚIERII MINORILOR ÎN ELEMENTELE SUBCULTURII CRIMINALE

Liudmila ȘUBELIC,
doctorandă

Lumea interlopă încearcă să obțină influență asupra minorilor pentru a-i folosi în scopurile sale criminale, obținerea de profit și protecția personală contra urmării penale. Acest lucru este realizat cu utilizarea diferitor mecanisme psihologice de reproducere a criminalității atât în condiții de detenție, cât și la libertate: familiarizarea și determinarea minorilor către aderare la elementele subculturii criminale (norme, valori, tradiții și obiceiuri criminale (penitenciare)), trezirea de interese și înclinații antisociale întâi de toate, prin transmiterea experienței criminale, crearea și coeziunea grupurilor criminale de minori.

În consecință minorii sunt desocializați, au viziuni antisociale, pășesc pe cale infracțională. În rezultatul influenței subculturii criminale în locurile de reclusiune, minorii prezintă pericol social mai sporit și risc sporit de recidivă, deprind modul de viață criminal.

Cuvinte-cheie: mecanisme de reproducere a criminalității, criminalizare, normele și valorile subculturii criminale, căile de inițiere în subcultura criminală, viziuni infracționale, minor.

WAYS AND MECHANISMS OF INITIATION OF MINORS IN THE ELEMENTS OF THE CRIMINAL SUBCULTURE

Liudmila ȘUBELIC,
PhD student

The underworld seeks to influence minors to use them for its criminal purposes, for profit, and for personal protection against prosecution. This is done with the use of different psychological mechanisms for reproducing crime both in conditions of detention and in freedom: familiarization and determination of minors to adhere to the elements of the criminal subculture (norms, values, traditions and criminal customs (penitentiaries)), arousing interests and antisocial inclinations first of all, by transmitting criminal experience, creating and cohesion of criminal groups of minors.

As a result, minors are desocialized, have antisocial views, and commit criminal offenses. As a result of the influence of the criminal subculture in places of detention, minors are at greater social risk and at increased risk of recidivism, learning the criminal way of life.

Keywords: mechanisms for reproducing crime, criminalization, norms and values of the criminal subculture, ways of initiation into the criminal subculture, criminal visions, minor

Introducere. Conform teoriei subculturii criminale, conduita deviantă este consecința educației și instruirii specifice, în procesul cărora novicele însușește concepte și valori deformate sau deviate. Valorile și orientările considerate de individ mai importante influențează motivația faptelor sale, alegerea direcției și scopurilor conduitei, precum și a mijloacelor de atingere a acestora. Elementele structurale (valori, orientări și norme) ale unei culturi pot fi acceptate sau

respinse integral sau parțial, pot fi interpretate corect sau greșit, pot fi modificate de către fiecare individ în parte, la alegerea sa, formându-se astfel cultura sa individuală (sistem propriu de valori, orientări morale și norme), care poate fi completată cu elementele structurale (valori, orientări și norme) ale diverselor subculturi, inclusiv cea criminală. Acest proces de socializare poate avea loc nu doar la inițiativa individului, ci mai ales în pofida circumstanțelor create, a

condițiilor de viață.

În procesul interacțiunii de durată a minorului cu condițiile sociale nefavorabile (factori criminogeni), acestea lasă amprentă asupra personalității minorului, generând orientări antisociale stabile și durabile. În lucrarea de față ne-am propus cercetarea și relevarea căilor și mecanismelor folosite de indivizi cu orientări criminale în vederea inițierii tinerei generații în elementele subculturii criminale, impactul lor asupra procesului de socializare a minorilor. Sunt propuse spre realizare instituțiilor de stat și societății, un șir de activități ce ar contribui la neutralizarea influenței subculturii criminale asupra minorilor, și, respectiv, diminuarea criminalității juvenile.

Metode și materiale aplicate. Cercetarea s-a desfășurat în baza unor metode de investigare științifică, cum ar fi: analiza logică, sistemică, statistică, comparativă, sinteza etc., fiind aplicate și combinate în funcție de problematica abordată în articol. Materialul științific utilizat în vederea realizării prezentului studiu provine din lucrări științifice, date statistice, precum și din alte surse.

Rezultate obținute și discuții. Putem vorbi de trei mecanisme psihologice de reproducere a criminalității. Primul – personalizat, atunci când infractorul recidivist din rândul celor adulți și experimentați ia „șefia” sau „mentoratul” asupra unui anumit individ familiarizându-l cu „legile” lumii criminale. Al doilea mecanism - prin criminalizarea întregii populații, inițind-o în limbaj criminal, obișnuind-o să gândească potrivit categoriilor criminale. Al treilea mecanism – prin grupul criminal, fortificat de normele și valorile subculturii criminale, ceea ce-i asigură existența pe termen lung [1].

Dacă necesitatea minorului de comunicare și autoaprobare nu este realizată în condiții prielnice ale familiei și grupului de semenii din instituția de învățământ, atunci minorul caută realizarea necesităților respective în grupurile semenilor din stradă, guvernate de subcultură. În acest sens „trebuie de considerat importante grupurile stradale care au influență negativă prin manifestări de devianță și predelincvență asupra minorilor, tinerilor care au tendință de marginalizare și care provin din mediile familiilor

dezorganizate” [2, p.134].

Râvna de îmbinare în grupuri este o trăsătură tipică minorilor, care în multe cazuri înlesnește procesul de socializare, iar uneori îl împiedică. Intrarea în componența unui grup, cere de la minor acceptarea tuturor valorilor și normelor grupului în cauză. Nimerind într-un grup, minorul, de regulă, își pierde propriile păreri și voință și se supune total părerii grupului, voinței, intereselor, regulilor și cerințelor acestuia, chiar și celor ce încalcă legea, în caz contrar el este exclus din grup, iar autoritatea sa în mediul semenilor scade.

Răspândirea elementelor subculturii criminale este făcută, de regulă, de persoanele eliberate din instituții penitenciare. Un număr impunător de indivizi se întoarce în societate în postură de predicatori ai modului de existență din penitenciar: în 2010– 1248 persoane; în 2011– 978; în 2012– 1045; în 2013– 1122; în 2014– 885; în 2015– 2467; în 2016– 3826; în 2017– 3850; în 2018– 3773; în 2019– 3346 [3].

Ajunși în libertate, foștii deținuți continuă să respecte normele, tradițiile și obiceiurile criminale, de penitenciar în cadrul grupurilor criminale, în care atrag noi membri, de regulă, minori. Un atare individ poate deveni mentor la un singur minor. Strategia de criminalizare include: prezentarea valorilor mediului criminal (justețe, onestitate, prietenie, egalitate etc.) ca fiind veritabile și reale, comparativ cu cele din societate; crearea de impresii false despre protecție fizică și psihologică, câștigul din activități ilegale; oferirea de anumite obiecte, bani, tabu-uri pentru copii (alcool, droguri, sex); șantaj, intimidare, amenințări, maltratare aplicate pentru determinarea minorului de a comite acte infracționale sau o astfel de cerință în cazul imposibilității de plată a datoriei, inclusiv în urma pierderii jocului în cărți sau pentru droguri etc.

De menționat că, consumul de tutun, alcool, droguri, pe lângă conferirea senzației înșelătoare de libertate și independență, intensifică procesul de criminalizare a minorilor: sub acțiunea lor minorii mai ușor comit acte ilegale, la început, ușoare, iar mai târziu fiind implicați în furt, jaf, tâlhărie, realizarea drogurilor, practicarea prostituției ș.a. Dintre minori condamnați, au săvârșit infracțiunea sub influența alcoolului: în

2010 – 18 minori, în 2011 – 33; în 2012 – 25; în 2013 – 18; în 2014 – 22; în 2015 – 10; în 2016 – 34; în 2017 – 24; în 2018 – 20 [4]. Ulterior substanțele toxice servesc în calitate de mijloace de coeziune a grupurilor criminale de minori.

Recidiviștii, de regulă, racolează minori în grupurile criminale organizate, unde aceștia trec cursuri de „pregătire profesională criminală”. De cele mai multe ori aderarea minorului la un grup criminal se înfăptuiește după un ritual de inițiere care presupune participarea aceluia minor cu membrii grupului la comiterea în grup a unei infracțiuni.

„Pentru propaganda modului de viață criminal sunt utilizate orice posibilități – de la șantaj și „mituire” până la „premierea” cu sume imense de bani, automobile, călătorii peste hotare etc. [5, p.18]. Persoanele cu trecut criminal tind să-și exercite influența asupra tinerei generații, le trezesc interese și înclinații antisociale, întâi de toate, prin transmiterea experienței criminale (cunoștințe, priceperi, deprinderi și obiceiuri profesional-criminale), pentru a-i folosi ulterior la comiterea actelor ilicite (primii fiind inspiratori, instigatori, organizatori) în scopul obținerii de profit, avantajul constituind vârsta minorilor ne pasibili de răspundere penală sau riscul ultimilor.

În calitate de organizator al unui grup de minori poate fi un alt minor aflat la evidența poliției și a comisiei pentru minori (eliberat din detenție, judecat condiționat sau în privința căruia a fost amânată executarea pedepsei privative, sau vârsta căruia nu permite să-i fie aplicată pedeapsă penală pentru infracțiunea săvârșită) sau minor autoritar, criminalizat în alt mod. În conduita lor

aceștia se conduc și aplică normele subculturii criminale, răspândindu-le astfel printre alți minori cu care intră în contact, scopul urmărit este de a se realiza ca lider – de a transmite măiestria criminală, de a conduce și exploata un grup de minori pe baza normelor criminale (penitenciare) însușite și experiențelor prin care a trecut. Minorii se simt atrași de grupul semenilor, simțind nevoia de comunicare cu acest mediu, aici ei preferă și au posibilitatea de a se afirma, a se identifica. În grupurile criminale de minori „statutul și raporturile dintre participanți apar nu pe baza simpatiei comune, ci a comunității de interese, necesității de susținere în activitatea criminală comună” [6].

Cu cât mai timpurie e vârsta minorului care a aderat la valori, norme și viziuni infracționale, cu atât mai stabile și intense ele vor deveni în viitor. Cercetările criminologice au arătat că nivelul recidivei este mai mare la persoanele care au săvârșit prima infracțiune fiind minori. Din câte se știe, „toate elementele și atributele subculturii criminale sunt capabile să programeze dur conduita minorului, pentru că acționează asupra emoțiilor, voinței, intelectului său, îl includ în sistemul de convenționalisme, respectarea cărora este obligatorie” [7, p. 63].

Cota-parte a infracțiunilor comise de minori în grup depășește de 2-5 ori indicele analogic al criminalității adulților și constituie circa 70 la sută. Infracțiunile se comit de către minori în grup mai frecvent la vârsta de 14 ani decât la vârsta de 17 ani. Majoritatea covârșitoare a grupurilor minorilor este formată din 2-3 persoane (circa 70 la sută), restul sunt alcătuite

Infracțiuni comise de către minori (de până la 17 ani) în mod repetat și în grup [9]

Tabelul nr.1

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total infracțiuni comise de minori	1 358	1 262	1 468	1 142	1 166	998	941	798	688	664	606
Infracțiuni comise de fete	173	150	103	89	84	78	78	103	86	102	35
Infracțiuni comise de băieți	1 185	1 112	1 365	1 053	1 082	920	863	695	602	562	571
Infracțiuni săvârșite repetat	130	181	205	58	78	87	79	111	88	102	98
Infracțiuni săvârșite în grup Procentaj	260 19,1%	255 20,2%	372 25,3%	128 11,2%	233 19,9%	166 16,6%	206 21,8%	179 22,4%	153 22,2%	113 17%	147 24,25%

din 4 și mai multe persoane. Grupurile sunt constituite, de regulă, din minori de sex masculin. Uneori pot fi și grupuri mixte, formate din minori de sex masculin și de sex feminin, dar și din adulți, frecvent cu antecedente penale. [8, p. 35]. Este evident că ultimii nu sunt membri de rând care să se supună liderului minor. Aici trebuie luat în considerație faptul că, în timpul investigării unor asemenea infracțiuni, membrii minori ai grupului antisocial tind să ascundă liderul adult, dar și pe liderul minor, aceasta constituie o obligație conform statutelor deținute în ierarhia criminală – acoperirea liderului și asumarea răspunderii în locul acestuia. Atunci când este cercetat, liderul grupului se prezintă ca membru de rând și reduce rolul său de participant.

Datele statistice [10] privind infracțiunile săvârșite de minori ne permit de a face concluzii privind genurile de infracțiuni, la comiterea cărora legea hoților indică să fie implicați minorii, și anume: furturile (74,9% din totalul de infracțiuni comise în 2014; 67,1% - în 2015; 69,5% - în 2016; 64% - în 2017; 61% - în 2018; 56,21% - în 2019; 60,15% - în 2020) și jafurile (6,9% - în 2014; 7,6% - în 2015; 6,9% - în 2016; 8,2% - în 2017; 8,4% - în 2018; 7,98% - în 2019; 8,61% - în 2020).

Minorii simt atracție față de subcultura criminală cu normele sale de conduită nonconformiste și atributele exterioare de o nuanță emoțională, caracter enigmatic, neordinar, romantism fals, risc, situații extremale, anularea tuturor restricțiilor morale etc. Ei încep să împărtășească valorile, ideile, concepțiile și modul de viață al infractorilor.

Odată cu aderarea la grupuri criminale, la minori încep să se formeze directive antisociale și motivații de comportament asocial, ei se conformează celorlalți membri în ce privește cunoașterea și respectarea strictă a normelor criminale, învățarea și utilizarea argoului, modul de interrelaționare cu cei din grup și cei din afara lui, modul de petrecere a timpului liber, ei deprind un mod de viață criminal. În interiorul unui astfel de grup stradal minorul se simte primit, înțeles, susținut și chiar apreciat câteodată, de aceea grupul în cauză devine aproape de sufletul minorului. Aceasta contribuie la dezvoltarea mentalității ce include polaritățile „noi - ei”, iar novicii încep să

se identifice tot mai mult cu lumea criminalilor. Minorii sunt atrași de perspectiva unei cariere criminale prezentate astfel: „pațan”, „mujac”, „blatnoi”, „vor”, „vor v zakone”.

Datele statistice indică asupra faptului că din numărul total de infracțiuni comise de minori, cca 16% - 20% constituie infracțiuni săvârșite în grup (tabelul nr.1).

În literatura de specialitate căile de inițiere a minorilor în subcultura criminală sunt clasificate în trei tipuri: benevolă, nevoită și forțată [7].

Calea **benevolă** este axată pe năzuința minorilor de a deveni un adevărat membru al lumii criminale după voința și la dorința sa sau măcar în ochii anumitor persoane. Deseori la etapa inițială așa tendința poate să nu aibă legătură cu dorința copilului de a săvârși infracțiuni, la temelia năzuinței sale plasându-se autoafirmarea, obținerea apărării etc. Însă implicarea reprezentanților lumii interlope în destinul copiilor, până la urmă, oricum duce la participarea la activități infracționale.

Trebuie avut în vedere faptul că, coordonatele de viață și conduită demonstrate de subcultura criminală se răspândesc spontan în practica comunicării interumane și sunt însușite prin mecanisme inconștiente de contaminare și imitație [11].

Calea **nevoită** nu este calea aleasă de minor, ci cea impusă de micromediul în care el se formează, de exemplu: colegii de școală, prietenii de la locul de trai și chiar mediul familial. Astfel, minorii deveniți purtători ai subculturii criminale (mai experimentați, dar și mai puternici fizic) îi inițiază pe semenii săi (de vârstă mai mică) în atributele subculturii penitenciare, impun stereotipul conduitei infracționale și supun voinței sale prin amenințări, intimidare, presiuni psihice și fizice.

Calea **forțată** de familiarizare a minorilor cu normele dure ale subculturii criminale este aplicată în condițiile de penitenciar. Nimerind în locurile de detenție, minorii continuă să acumuleze experiență în domeniul subculturii penitenciare. Pe durata aflării îndelungate în penitenciar, ei însușesc normele, tradițiile și obiceiurile inumane ce domnesc în locurile de reclusiune, stratificarea, regulile pungii comune ș.a., își ridică nivelul

măiestriei criminale.

În consecință minorii eliberați din detenție sunt mai desocializați, au viziuni și gândire antisociale (pentru că societatea i-a plasat în detenție), deci, prezintă pericol social mai sporit și risc sporit de recidivă. Pe deasupra, unii minori se depersonalizează devenind dependenți de alcool și droguri, transportate în penitenciare pe căi ilegale, iar în lipsa lor de alte substanțe toxice și psihotrope care sunt mai accesibile. Societatea îi „pierde” pe acești minori și îi pune la dispoziția mediului criminal.

Minorul rămâne sub influența subculturii criminale și după eliberarea din instituțiile speciale de reeducare, corecție. Pe de o parte el este nevoit să respecte în continuare normele și valorile ei din teama de a nu fi pedepsit, iar pe de altă parte, infractorul minor întors din detenție, este un lider format, care caută să-și creeze propriul grup antisocial – teren pentru propria afirmare. El inițiază semenii instabili în normele criminale asimilate, impunându-i să le accepte și să le urmeze.

Considerăm că o metodă pe larg folosită de membrii mediului criminal pentru atragerea minorilor în subcultura criminală, atât în condițiile de detenție, cât și la libertate, este extorcarea, după modelul utilizat în penitenciare pentru adulți. Și anume, oferirea de obiecte, lucruri sau bani etc., făcute ca gesturi de bunăvoință, după care persoanei în cauză i se anunță datorie (o sumă de bani mai mare decât cea primită) față de fondul criminal „obșeak”, pretinzând că binefacerea a fost făcută din contul acestuia. Este fixat un termen de plată foarte restrâns, stabilind un procent uriaș pentru fiecare zi de întârziere, iar în caz de imposibilitate de plată, indicându-i-se să comită o infracțiune pentru stingerea datoriei. Săvârșind act infracțional, individul devine membru al grupului antisocial, de care nu se mai poate desprinde.

În vederea neutralizării influenței subculturii criminale asupra minorilor este necesară implementarea următoarelor măsuri:

- poziționarea corectă a ierarhiei de valori sociale (valori naționale, culturale, istorice, moral-etice etc.), conservarea, protejarea și promovarea valorilor naționale și valorilor general-umane;
- lansarea la nivel național (cu concursul

comunității și mass-media) a unor acțiuni de sensibilizare privitor la puritatea limbii de stat, valorificarea creației literare, a folclorului popular, motivația copiilor de a cunoaște și a valorifica tradițiile populare, propagarea lecturii ca mod de culturalizare; organizarea de concursuri naționale de poezie patriotică pentru copii;

- formarea la minori, prin intermediul unui sistem educativ eficient, a culturii juridice, conștiinței juridice și civice (cu antrenarea juriștilor, polițiștilor, angajaților sistemului penitenciar), educarea acestora în spiritul respectării legislației și acordării priorității reglementării prin lege a relațiilor sociale (derularea filmelor documentare despre soarta minorilor intrați în conflict cu legea; privările și regulile dure ce domnesc în detenție, pentru a face diferența dintre imaginea aparent „romantică” a modului de viață infracțional și realitatea, prezentarea interviurilor cu deținuții care s-au convins de faptul că prietenie, colegialitate și solidaritate în mediul criminal (între hoți, infractori) nu există, cum nu există nici onestitate și corectitudine; educația sexuală; educația antialcool, antidrog, contracararea prin educație a altor vicii sociale ce au legătură cu criminalitatea: prostituția, vagabondajul, cerșetoria;

- promovarea modului sănătos de viață, atragerea minorilor în activități sportive gratuite, cercuri de artă, dans, îndeletniciri pozitive, ca teren de autoafirmare, demonstrarea agilității;

- stimularea în mediul școlar a intereselor, țelurilor și idealurilor pozitive, social-utile la (reușită înaltă, participare la activități comunitare), cultivarea sentimentelor de prietenie, compasiune, milă etc.; implicarea tuturor elevilor la activități care le-ar dezvolta valențele;

- introducerea religiei creștin-ortodoxe ca disciplină obligatorie în programul de învățământ primar, luând în considerație influența sa puternică în profilaxia infracționalității;

- orientarea minorilor de a alege o profesie și a obține aptitudinile necesare acesteia; promovarea în rândul copiilor a respectului pentru muncă;

- intensificarea activității serviciului psihologic în toate instituțiile sociale ce au tangență cu minorii: instituțiile de învățământ, internate, orfelinate, unitățile militare, instituții de detenție, centre de plasament etc., întru asigurarea

unui climat psihologic favorabil în colectivele de copii;

- crearea unui mecanism de protecție și susținere a copiilor în școală, în special a celor din familii vulnerabile și rămași fără îngrijire părintească (realizat de către elevi din clase absolvente);

- identificarea de către forțele de ordine, inclusiv în mediul școlar, grupuri asociale/antisociale care respectă și impun altor minori normele subculturii criminale, aplicarea procedurilor de rigoare;

- deprecierea în opinia publică, a elementelor subculturii criminale și a mediului infracțional;

- încheierea unor acorduri de colaborare dintre instituțiile preuniversitare din republică și forțele de ordine, care ar prevedea antrenarea elevilor de gen masculin (cu comportament asocial/antisocial) în activități de menținere a ordinii publice;

- înființarea unor centre specializate de ghidare a familiilor cu dificultăți de ordin socio-economic, cu insuficiență culturală, având misiunea de a responsabiliza părinții; de a-i învăța aplicarea metodelor educative;

- identificarea de către Consiliile locale pentru protecția drepturilor copilului și evidența sistematizată unică a copiilor în conflict cu legea, din familii cu climat educațional nefavorabil, luarea deciziei de către o echipă specializată multidisciplinară privind natura intervenției necesare;

- condamnarea publică de către comunitate a conduitei minorilor ce contravine prevederilor legale în prezența obligatorie a acestora, pentru a-i determina să conștientizeze faptele proprii și să-și asume responsabilitatea;

- instituirea statutului de tutore/mentor în socializarea infractorului minor;

- lansarea unor campanii permanente informativ-preventive la nivel național privind prevederile legislației penale, contravenționale cel mai frecvent încălcate de adulți și minori, și sistemul judiciar (consecințele încălcării prevederilor legislației), propagarea priorității reglementării prin lege a relațiilor sociale, derularea buletinelor informativ-preventive televizate, elaborarea

unor pliante informativ-preventive tematice, cu enumerarea acțiunilor ce trebuie întreprinse de către părinți în cazul copiilor ce au intrat sub influența mediilor asociale/antisociale; tipărirea unei ediții la același subiect în reviste și expedierea lor în adresa familiilor cu curențe educative, distribuirea lor în orfelinate, în mediul rural, în locurile publice, în transport public;

- lansarea la tv a unor proiecte educative menite de a-i ajuta în aplicarea metodelor educative, de a-i responsabiliza și a-i atenționa despre semnele socializării negative a minorilor, precum și difuzarea spoturilor de publicitate socială cu adresarea îndemnului de genul: „Fii prieten copilului tău, protejează-l de valorile denaturate și de influența negativă a mediilor dubioase.”, „Protejează-ți copilul de influențe criminale și alte pericole, generate pe internet și la televiziune.”; „Supraveghează conduita copilului tău și oferă-i sfaturi și sprijin în dificultățile pe care le întâmpină zi de zi.”, „Fii părinte responsabil, oferă copilului tău afecțiune, grijă și protecție.”, „Cunoaște necesitățile, interesele și pasiunile copilului tău”;

- crearea în fiecare localitate a unei linii telefonice de încredere gratuite pentru acordarea asistenței primare de natură psihologică, socială și juridică minorilor;

- organizarea unor centre specializate pentru reabilitarea, reeducarea, resocializarea și reinsertia socială a copiilor izolați, respinși, ce prezintă dificultăți de socializare;

- desfășurarea lucrului individual-educativ cu aplicarea obligatorie a măsurilor de constrângere cu caracter educativ față de minorii aflați în conflict cu legea și care au comportament asocial, aplicarea diferitor programe și practici corecționale;

- antrenarea elevilor în activități de muncă fizică, ca fiind parte a activităților extrașcolare (lucrări publice, muncă la întreprinderi agricole, gospodării țărănești, în sfera industriei etc.);

- reabilitarea, resocializarea minorilor eliberați din locurile de detenție sau alte instituții de tip închis, cultivarea înaltelor valori morale și implicarea în activități comunitare (amenajarea teritoriilor grădinițelor, liceelor, instituțiilor medicale, curților, străzilor etc., în comun cu

adulti);

- ridicarea eficienței activității instituțiilor de detenție și a angajaților săi la standarde europene; neutralizarea influenței subculturii penitenciare; elaborarea și aplicarea unor programe de educare, reeducare și recuperare eficace pentru persoanele private de libertate;

- deținerea în izolatoare și penitenciare separate a infractorilor recidiviști și celor primari, atât în rândul minorilor, cât și a adulților; deținerea minorilor doar în penitenciare pentru minori (în scopul îngrijirii comunicării cu infractori adulți și recidiviști);

- introducerea în legislația execuțional-penală națională a criteriilor de clasificare și deținere separată a condamnaților, după modelul utilizat în statele dezvoltate;

- neadmiterea structurării deținuților în categorii-caste, practicării jocurilor de hazard, aplicării tatuajelor, aberațiilor sexuale, actelor de violență și terorizării între condamnați;

- discreditarea și scăderea autorității liderilor neformali, excluderea acordării de privilegii, antrenarea la activități de muncă;

- eliminarea corupției în rândul funcționarilor de stat, astfel încât să fie inadmisibile relațiile „autorităților criminale” cu factorii de decizie ai organelor de forță, care să influențeze conducătorii locurilor private, în sensul respectării condițiilor cerute de „autoritățile criminale” aflate în detenție sau la libertate, supunerii voinței ultimilor și tolerării predominării normelor subculturii criminale în locurile de reclusiune; asigurarea protecției de stat la nivel înalt a conducătorilor penitenciarelor și membrilor familiilor acestora;

- instituirea, pe lângă eliberarea condiționată înainte de termen, a unui sistem de privilegii oficial de recompense a conduitei prosociale a condamnaților și deținuților;

- supunerea unor transformări structurale a sistemului de justiție, de procedură și ideologice, care să prevadă obligatoriu pentru toți minorii ce au comis o faptă ilegală, programe și practici corecționale precum repararea prejudiciului, munca în folosul comunității; ridicarea eficienței muncii psihologice, sociale, și a culturii în locurile de detenție; ridicarea nivelului profesional-psihologic și de cultură a angajaților instituțiilor de detenție; umanizarea condițiilor de detenție și asigurarea drepturilor și libertăților deținuților; studierea condamnaților noi sosiți în scopul relevării potențialilor lideri sau membri activi ai grupului neformal, lucrul individual de reeducare a acestora; orientarea corectă către adaptarea socială a minorilor recent sosiți; plasarea deținuților în funcție de nivelul degradării morale;

- antrenarea deținuților la activități de muncă social-utilă, drept mijloc principal de corecție și resocializare, ceea ce este condiționat de altoirea la deținuți a necesității de a munci conștiincios.

Concluzii. Subcultura criminală îngreunează sau blochează procesul de socializare a personalității, stimulează conduita criminală a adolescenților și servește drept mecanism de unire a grupurilor infracționale. Impactul criminogen asupra tinerilor îl are pătrunderea în conștiința acestora, a elementelor subculturii criminale, care la rândul lor generează negarea normelor juridice, sociale, morale recunoscute în societate, orientări valorice și obiective antisociale, deci ideologie criminală. Subcultura criminală reprezintă mecanismul social-psihologic al escaladării infracționalității minorilor și devine veriga de legătură a infracționalității primare și celei de recidivă. Însuși prin propagarea elementelor subculturii criminale în rândul minorilor, de fapt are loc orientarea lor către valori criminale și îndrumarea spre profesie criminală.

Literatura:

1. Пирожков В. Криминальная психология, Изд. Осъ – 89, Москва, 2001 <https://www.booksite.ru/localtxt/pir/ozh/kov/4.htm#20> (accesat pe 15.12.2019);
2. Bivol A. Psihologia și pedagogia juridică. Recomandări metodice pentru seminare și activitate polițienească, Chișinău, 2010, 229 p.
3. <http://anp.gov.md/randomrapoarte-de-bilant-simestriale-anualerapoarte-de-bilant-si>

- mestriale-anualerapoarte-de-bilant
4. https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20__12%20JUS__JUS-rev__JUS020/JUS020500rcl.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774%22%20class=%22link_mail
 5. Середя В., Тонкоглаз В., Плохотнюк В., Болюх Л. Криминальная субкультура, Изд. Музеум, Кишинэу, 2002, 163 с.
 6. Пирожков В.Ф. Характеристика асоциальной субкультуры несовершеннолетних правонарушителей. Сб. научи, трудов ВШИ, т. 222, Воронеж, 1982, <https://www.booksite.ru/localtxt/pir/ozh/kov/2.htm>
 7. Денисов Н.Л. Влияние криминальной субкультуры на становление личности несовершеннолетнего преступника (дисс.канд. юрид.наук), Москва, 2002 (Fondul electronic al Bibliotecii Naționale a Moldovei, consultat pe 11.11.2015)
 8. Gladchi Gh., Popa V. Conceptul și particularitățile criminologice ale criminalității minorilor.// Revista națională de drept Nr.5, 2016, p. 31-36
 9. https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__12%20JUS__JUS020/JUS020100.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774 (vizitat pe 05.12.2021)
 10. https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__12%20JUS__JUS010/JUS%20011300.px/table/tableViewLayout1/?rxid=2345d98a-890b-4459-bb1f-9b565f99b3b9
 11. https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__12%20JUS__JUS020/JUS020500rcl.px/table/tableViewLayout1/?rxid=2345d98a-890b-4459-bb1f-9b565f99b3b9 (vizitate pe 23.01.2020)
 12. Фролова Л. Социально-психологические механизмы экспансии криминальной субкультуры /Преступность и культура. Москва, 1999. http://crimas.ru/_books/prestupnost_i_kultura_1999.pdf (vizitat 23.11.2014)

Despre autor

Ludmila ȘUBELIC,
doctorand,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: ludmila.subelic@mai.gov.md